

Çalışan Kız Çocukları ve Eğitim Çocuk Hakları Çerçevesinde Çözüm Önerileri

Aydın Doğan Vakfı (ADV) ve Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı (TESEV) Aralık 2015'de www.turkiyedecocuklar.org 'u inovatif bir siyasa aracı olarak yayınladı. Türkiye'de çalışan kız çocukları üzerine TÜİK, ILO ve Hacettepe TNSA'nın açık verisiyle biraraya getirilip düzenlenen interaktif veri bankası, veri temelli, etkili politikalar üretilmesine katkı sağlamak amacıyla geliştirildi. Çalışan kız çocukları ve eğitim alanında ortaya çıkan çarpıcı tablo üzerine, ADV ve TESEV'in İstanbul'da 28 Nisan 2016 tarihinde uzmanları biraraya getirdiği panelde aşağıdaki çözümler önerildi.

Seda Akço - Hümanist Büro

“Temel gelir güvencesi konuşulmadan çocuk işçiliğinin önlenmesi konuşulamaz”

- Çocuk işçiliği, bir iş yasası ihlali meselesi değil, sosyal ve ekonomik politikaların sonucudur. Dolayısıyla bu politikaların çocuklar üzerindeki etkileri (erken evlilik, okul terk, çocuk yoksulluğu gibi) üzerinde çalışılmadan, çocuk işçiliği ile mücadele başarılı olamaz.
- Devlet; çocuğun bakımı ve yetiştirilmesi sorumluluğunu yerine getirebilmesi için aileyi desteklemekle yükümlüdür. Bu bir çocuk hakkıdır. Dolayısıyla mevsimlik tarım işçiliği gibi çocuk işçiliğinin en kötü biçimleri ile mücadele edebilmek için Devlet, sosyal ve ekonomik politikalar geliştirmeli: örneğin asgari ücreti artırmalı, her çocuğun ebeveynine temel gelir güvencesi sağlanmalı.
- Sivil toplum; çocuk işçiliği sorununu ve buna sebep olan koşulları görünür kılmalı ve devletin sorumluluklarını yerine getirmesi konusunda talep eden, yönlendiren ve çözüm üreten bir rol oynamalı.
- Yurttaşlar da; hem bir çocuk hakkı olarak ailenin devlet tarafından desteklenmesi konusunda hem de sorumlu tüketim ile çocuk işçiliğini önleme konusunda aktif bir rol almalı.
- Çocuk işçiliğinin, ekonomi politikaları ile de bir ilişkisi bulunmaktadır. Bir yandan tüketimde daha fazla ve daha ucuz ürün talebi, diğer yandan üretici üzerindeki denetim baskısı emek yoğun iş kollarında

yükün işçi üzerine binmesine, bu da çocukların yoksulluk ve çalışma kısılcında ezilmesine neden olmaktadır. Çocuk işçiliğini önlemenin bir maliyeti vardır ve bu maliyet üretim zincirindeki tüm aktörlerce üstelenilmeli.

Dilek Karagöz – UNICEF Türkiye

“Korumak ile ilgili pansuman yerine temel nedenleri ortadan kaldırmalı”

- Ekonomik destek; ailelere ekonomik katkı sağlanarak asgari yaşam koşullarının oluşturulması desteklenmeli ve ebeveynler için istihdam olanakları arttırılmalı.
- Toplumsal normların ayrımcı uygulamaların gözden geçirilmesi; “çocuk için en iyisinin” çocuğun hakları üzerinden istenmesi sağlanmalı, kız çocuklarının ekonomik işlere dahil olmasa da ev işlerine dahil edilmesi de dikkate alınarak toplumsal cinsiyet normları üzerinde çalışılmalı.
- Temel hizmetlere erişim; bir yandan çocuk işçiliğine neden olan finansal, toplumsal ve üretimsel koşullar değiştirilmeye çalışılırken çocukların sağlık, eğitim gibi temel hizmetlere erişimi sağlanmalı.
- İş prensiplerinin gözden geçirilmesi; düzenli denetimlerle tedarik zincirinde çalışan çocuk bulunmaması sağlanmalı, üretim-tüketim, toplum ve çevre döngüsünde bilinçlenme artmalı.
- Oluşturulacak politikaların, yerelin dinamiklerine cevap verir nitelikte olması sağlanmalı.

Çalışan Kız Çocukları ve Eğitim Çocuk Hakları Çerçevesinde Çözüm Önerileri

Başak Akkan – Boğaziçi Üniversitesi

“Evde bakım yükü kız çocukları için toplumsal cinsiyet rolleri, okulla ilişki ve sosyalleşmelerinde önemli rol oynuyor”

- Ulaşılabilir çocuk bakım ve okul öncesi eğitim hizmetleri, mahalle ve belediye kreşleri açılmalı.
- Evde bakım yükü olan kız çocukları için okul özgürleştirici bir ortam olduğundan okuldan kopmaması sağlanmalı .
- Ev içi iş paylaşılmalı.

İşıl Oral – Eğitim Reformu Girişimi

“Kız çocuklarının okullulaşması arttı ancak çalışma nedenli devamsızlık oranı hala çok yüksek”

- MEB okula devamsızlık verisini paylaşmalı.
- Devlet ve Milli Eğitim Bakanlığı kız çocuklarının okula devamını sağlamalı.
- Kadınların okullulaşmalarındaki bölgesel farklar azaltılmalı.
- Eğitim bursları her zaman başarı kriterine göre verilmemeli (Seda Akço'nun önerisi).

